

DE LAARMAN

Fietstocht van ± 24 km. langs historische boerderijen vanuit Landbouwmuseum 'De Laarman'

In deze fietstocht zijn oude boerderijen opgenomen, die nog in oorspronkelijke staat en al of niet in bedrijf zijn.

1. Bij vertrek vanaf Landbouwmuseum 'De Laarman' linksaf
2. **Aan het eind van de Butzelaarstraat de Lemelerweg oversteken en rechtdoor Elskampweg**
Buiten het dorp bij huisnr. 27: in 1678 is deze boerderij al beschreven. De zoon van de eerste bewoner was getrouwd met een Helmich. Na een kinderloos huwelijk erfden de Helmichs alles. Dr. A.J. Helmich werd in 1752 Markerichter, evenals enkele nakomelingen. In 1857 werd het huis, de landerijen en pachthoeven bij openbare verkoping verkocht. De grachten zijn gedempt, de bossen verdwenen en van de lanen bleef er slechts één over.
3. **Hierna 1ste weg linksaf Schanekampsweg**
Bij huisnr. 2: deze boerderij werd vroeger 'Scholten' (Scholten Byvanck – Bievank) genoemd. In 1696 werd deze oorspronkelijk door Jan op Scholte bewoonde boerderij al genoemd. Nu is het een modern landbouwbedrijf, waar met een melkrobot wordt gewerkt. Bovendien houdt dit bedrijf zich met paardenfokkerij bezig.
4. **Vòòr huisnummer 16 linksaf het bospad in gaan, dit pad gaat na het huis over in een klinkerweg**
Bij huisnr. 4: 'Gooischot'. Hiervan is bekend, dat dit huis op 5 mei 1769 werd cerkocht door Jan Gooischot, die er wel als pachter mocht blijven wonen. Later woonde er een achterkleindochter met een uit Duitsland afkomstige Nieuwenhuis (die ook nog een paar ongetrouwde broers meebracht). Deze waren wevers en in het huis zijn nog altijd onderdelen van het weefgetouw aanwezig.
5. **Einde klinkerweg rechtaf fietspad Luttenbergerweg**
Links, met als adres Brunselweg 2, is een oude boerderij. In 1686 werd deze boerderij al beschreven in het Markeboek onder de naam 'Vloedgraven'.
6. **Bij verkeerslichten weg oversteken, links en direct rechtsaf Crismansweg**
7. **In grote bocht linksaf**
Crismansweg 1: deze boerderij is gebouwd vòòr 1900. Het was aanvankelijk een brugwachtershuis annex café. Een van de brugwachters heette Crisman, vandaar Crismansweg.
8. **Brug over en linksaf Wolthaarsdijk W.Z.**

9. 1ste weg linksaf, brug over, Hagweg

10. T-splitsing linksaf Linderteseweg

Rechts staat een monumentale lindeboom, die af en toe uitgebreid wordt gesnoeid. De boom is symbolisch voor de buurschap, omdat Linderte letterlijk Lindebos betekent. Naar alle waarschijnlijkheid was hier ooit een bos met veel lindebomen.

Bij huisnr. 44: Het erf Ter Hoffstede was in de middeleeuwen een tafelgoed van de bisschop van Utrecht en was een van de oudste boerderijen van de Linderte. De oorspronkelijke boerderij is in 1952 na blikseminslag tot de grond toe afgebrand, maar is helemaal in originele stijl weer opgebouwd.

11. Voorrangsweg oversteken (KIJK HEEL GOED UIT!!!) en Linderteseweg vervolgen

12. Bij splitsing rechtsaf Ten Haveweg

13. 1ste harde weg linksaf Hottenvoortsweg

Bij huisnummer 12a: boerderij Zorg en Genot werd in 1913 gebouwd door Don Lotse, een beroepsofficier uit Argentinië. Hij kwam hier terecht door connecties met Prins Hendrik en de Ned. Heidemij. en wilde hier een grote proefboerderij stichten. Hij bezat 36 bunder, maar droomde van veel meer. Hij kon hier echter niet aarden en ging terug van Argentinië, waar hij in 1940 overleed. In de keuken bevindt zich een tegeltableau, dat de hele boerderij en de omgeving voorstelt

14. Zandweg rechtsaf Holteveensweg

Vroeger werd in dit gebied turf gestoken. Dat was de voornaamste brandstof. Ondanks de vele veengronden mocht er niet onbepaald turf gestoken worden. Er werden boetes gesteld, als meer gestoken werd en vooral aan 'uitheenssen'. De veengronden waren jarenlang twistappels en het ging er hier niet bepaald vredelievend aan toe.

Boerderij 'Wieten op de haar': Dit huis was in 1574 al bekend. Haar duidt op een hoogte, temidden van lager gelegen veen- en heidegronden. Vanaf de Holteveensweg is de hoge dekzandrug goed te zien

15. 1ste weg rechtsaf Bloemenbosweg

Bij huisnr. 3: Bloeme. In het Markeboek werd dit huis voor het eerst genoemd in 1690 als het erve Bloem, gelegen tegenover het huis van Klein Oosterbroek.

Bij huisnr. 12: Op 6 september 1701 heeft Frerick Jansen een stuck Lant in 'Velt over den Bergh van 63 treden breed en 87 lanck aangegraven en daer een huis opgeset, dit zal ingemeten worden. Op een holtsprake in 1701 werd dit besloten. Het gebeurde niet. In 1759 werd een huis gebouwd (iets verder het land in) en 100 Roeden aangegraven, die hij voor twee gulden vijftig mocht behouden.

16. In bocht rechtsaf Heuvelweg

Bij huisnr. 48: Het Oosterbroek. Deze boerderij werd al in 1363 beschreven (de heer Van Wisch werd door de Bisschop van Utrecht beleend met het goed Oosterbroek). In 1615 werd vermeld, dat de waarde van een hoeve werd afgemeten in een dijk (= weg) lengte. In 1827 reclameerde Anthonius Woertman wegens te hoge aanslag in de personele belasting, met als bezwaar een huisgezin bestaande uit jonge kinderen en eene blinde moeder te hebben. Maar het werd afgewezen. Nu is het een ecologisch bedrijf. Er wordt aan natuurbeheer gedaan en het is bovendien een zorgboerderij

17. Viersprong met klinkerweg rechtsaf Hellendoornseweg

18.1^{ste} weg linksaf Bloemenkampsweg

19.T-splitsing linksaf Veldhuisweg

20.T-splitsing linksaf Stationsweg

21. 1^e weg rechtsaf Schotweg

bij huisnr. 4: in dit gebiedje stonden 4 huizen. Van nr. 4 is bekend: in 1738 had Hendrik Overweg modo Klomp grond bij zijn huis aangegraven; zijn kinderen heetten voortaan Klomp. Een andere familie Esken Jansen Veldhuizen had achterstallige pacht, hetgeen hen 'om Goddeswille' werd kwijtgescholden. In deze omgeving waren heidegronden, die ontgonnen zijn.

22. Einde linksaf Hellendoornseweg

23. Viersprong rechtdoor

24. 1ste weg rechtsaf Bergweg

25. Na een stukje klimmen: rechts een prachtig panorama op de Sallandse Heuvelrug

De Bergweg biedt een schitterend uitzicht. De grote oude boerderij in de verte rechts heet de Laarman, vroeger bewoond door Laarman. In 1738 heeft Jan Laarman zijn huisje op de gemeente geset en daarbij aangegraven een campje van 210 Roeden groot, kosten f 25.10. Dit caterplaatsje lag aan den Es. Het stukje grond lag in een laar, een open plek in het bos. Mannus Laarman, kleinzoon van de hierboven genoemde Jan, breidde in 1836 bij verdeling van de markegronden in Luttenberg zijn plaatsje uit met 143 roeden. Met deze Mannus is de geslachtsnaam Laarman uitgestorven. De familie Tielbeke, die nu op Laarman (in de volksmond Loaman) woont en een melkveehouderij heeft, stamt van deze Mannus Laarman af. Jan Tielbeke was een groot verzamelaar van Sallandse agrarische voorwerpen en is initiatiefnemer / mede-oprichter van Landbouwmuseum De Laarman. De weilanden links en rechts waren vroeger allemaal woeste grond, door veel kleine boeren ontgonnen tot bouwland. Op de akkers werd o.a. rogge, haver of gerst, maar ook boekweit verbouwd. De laag gelegen vochtiger grond werd als hooiland gebruikt. Dat beeld is wel totaal anders geworden, mede door de komst van kunstmest, de ruilverkaveling en bedrijfsvergroting.

26. Einde Bergweg rechtsaf Butzelaarstraat

De oorsprong van Luttenberg ligt in de Buurschap. Van begin 17^e eeuw tot ong. 1770 stond hier een kleine kapel. Vroeger heette Luttenberg 't Loo, hetgeen half-open bos, de bosweide betekent. Bij huisnummer 67: deze boerderij stamt uit de 14^e eeuw en droeg de naam Hilbert. In 1489 werd het verpacht gedurende 8 jaar aan Dirrick, hun mejer op Hilberting Lubbert, diens echte wijf, voor een pacht van 11 mud winterrogge en 1 mud boekweit. De pacht moest betaald worden tusschen St. Maarten in den winter en Lichtmis. Vanaf 1912 is deze boerderij in bezit van familie Groote Schaarsberg. Hoek Buurtschapsweg/Blikweg: De Hof van Luttenberg, een van de oudste gebouwen van Gemeente Raalte. Het moet al voor 1100 hebben bestaan en heeft een centrale rol gespeeld in het beheer van de bisschoppelijke goederen in en rond Luttenberg. De bisschop bezat niet alleen 4 grote boerderijen, maar had ook jaarlijks het recht op grove en smalle tienden van alle erven van het dorp, d.w.z. 10% van de opbrengst van de oogst van alle akkerproducten

